

**KURATORIUM OŚWIATY
w Gorzowie Wlkp.
Wydział Nadzoru Pedagogicznego**

**Wspomaganie
szkół i placówek nadzorowanych przez Lubuskiego Kuratora
Oświaty – analizy ilościowe i jakościowe wyników sprawowanego
nadzoru pedagogicznego za okres IX-XI
roku szkolnego 2015/2016**

Gorzów Wlkp., grudzień 2015 r.

Spis treści

1. Ewaluacja zewnętrzna	3
Analiza ilościowa przeprowadzonych ewaluacji zewnętrznych w okresach: IX-XI roku szkolnego 2015/2016.....	3
Analiza ilościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w przedszkolach w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016	3
Analiza jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w przedszkolach w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016	4
Analiza ilościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w szkołach podstawowych w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016	6
Analiza jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w szkołach podstawowych w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016	7
Analiza ilościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w gimnazjach w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016.....	9
Analiza jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w gimnazjach w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016	10
Analiza ilościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w zasadniczych szkołach zawodowych w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016.....	13
Analiza jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w zasadniczych szkołach zawodowych w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016.....	14
Analiza ilościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w technikach w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016.....	17
Analiza jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w technikach w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016.....	18
Analiza ilościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w liceach ogólnokształcących w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016.....	21
Analiza jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w liceach ogólnokształcących w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016.....	21
2. Kontrole przewidziane w planie nadzoru pedagogicznego	24
Analiza ilościowa przeprowadzonych kontroli przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego w okresach: IX-XI w roku szkolnym 2015/2016.....	24
Analiza jakościowa wyników kontroli przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego przeprowadzonych w okresie od 1 marca 2015 do 31 maja 2015 r.....	24
3. Kontrole w trybie działań doraźnych	26
Analiza ilościowa przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych w okresie: IX-XI w roku szkolnym 2015/2016.....	26
Analiza jakościowa wyników kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych w okresie od 1 września 2015 do 30 listopada 2015 r.	27

**Analiza ilościowa
przeprowadzonych ewaluacji zewnętrznych w okresach:
IX-XI roku szkolnego 2015/2016**

Rodzaj ewaluacji	Plan	Przeprowadzone ewaluacje zewnętrzne									
		IX-XI		XII-II		III-V		VI-VIII		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Całościowa	13	0	0	-	-	-	-	-	-	0	0
Problemowa w zakresie MEN	79	14	17,7	-	-	-	-	-	-	14	17,7
Problemowa w zakresie LKO	40	22	55	-	-	-	-	-	-	22	55
Razem	132	36	24,2	-	-	-	-	-	-	36	15

**Analiza ilościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 11 przedszkolach
w okresie IX - XI roku szkolnego 2015/ 2016**

Lp.	Szkoła/placówka spełniania/nie spełnia wymagań Nazwa wymagania	spełnia		nie spełnia	
		liczba	%	liczba	%
		1.	Przedszkole realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój dzieci	11	100
2.	Procesy wspomaganie rozwoju i edukacji dzieci są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się.				
3.	Dzieci nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej				
4.	Dzieci są aktywne	11	100	0	0
5.	Kształtowane są postawy i respektowane są normy społeczne.				
6.	Przedszkole wspomaga rozwój dzieci, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.	11	100	0	0
7.	Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych.				
8.	Promowana jest wartość wychowania przedszkolnego.				
9.	Rodzice są partnerami przedszkola.				
10.	Wykorzystywane są zasoby przedszkola i środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju.				
11.	Przedszkole w planowaniu pracy uwzględnia wnioski z analizy badań zewnętrznych i wewnętrznych.				
12.	Zarządzanie przedszkolem służy jego rozwojowi.				

Analiza jakościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych problemowych przeprowadzonych
w 11 przedszkolach w okresie IX - XI roku szkolnego 2015/ 2016

Ewaluacja problemowa w przedszkolach prowadzona była w zakresie trzech wymagań (1.,4.,6.) wskazanych przez MEN 11 przedszkoli. Wszystkie przedszkola spełniają wymagania na poziomie podstawowym i podejmują działania z poziomu wysokiego

Wymaganie 1: Przedszkole realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój dzieci

Badane przedszkola funkcjonują zgodnie z przyjętą koncepcją pracy przedszkola we współpracy z rodzicami. Działania są realizowane w ramach przyjętej koncepcji pracy. Odpowiadają na potrzeby rozwojowe dzieci, są adekwatne z oczekiwaniami rodziców, nauczycieli, środowiska lokalnego, uwzględniają specyfikę pracy przedszkola. Przedszkole systematycznie zapoznaje rodziców z koncepcją pracy w czasie organizowanych spotkań z rodzicami, udostępnia ją im również w formie elektronicznej i drukowanej. Rodzice są świadomi swoich praw odnośnie swobody wyrażania opinii i sugestii dotyczących działań w niej zawartych i mogą to czynić na zebraniach grupowych, za pośrednictwem rady rodziców lub w formie anonimowej. Coroczna ocena stopnia realizacji zadań oraz modyfikacja koncepcji pracy przedszkola dokonywana jest we współpracy z rodzicami. Rodzice partycypują w realizacji działań przedszkola wynikających z przyjętej koncepcji pracy, a ich wypowiedzi świadczą o akceptacji odejmowanych przez przedszkole działań oraz poczuciu zadowolenia z uczęszczania ich dzieci do tej placówki.

Wymaganie 4: Dzieci są aktywne

Dzieci chętnie uczestniczą w zajęciach prowadzonych w przedszkolu. O wysokim poziomie ich zaangażowania świadczą przeprowadzone obserwacje zajęć oraz wypowiedzi rodziców, partnerów zewnętrznych, pracowników niepedagogicznych przedszkola. Nauczyciele podejmują szereg działań wyzwalających w dzieciach ciekawość, ekspresję, potrzebę aktywnego uczestnictwa, podejmowania wyzwań. Wykorzystują w tym celu, między innymi: różnorodność form i metod pracy z dziećmi, indywidualizację zadań, stwarzają możliwości wielozmysłowego poznawania rzeczywistością. Nauczyciele oraz pracownicy niepedagogiczni wdrażają dzieci do samodzielności zarówno podczas codziennych czynności, jak i w różnych sytuacjach przedszkolnych, dzięki czemu przedszkolaki nabywają umiejętności w zakresie samoobsługi, samodzielnego podejmowania decyzji i wykonywania zadań wynikających z własnej inicjatywy. Dzieci chętnie uczestniczą w różnorodnych działaniach na rzecz społeczności lokalnej, co przynosi obopólną korzyść zarówno społeczności przedszkolnej, jak i środowisku oraz przyczynia się do promocji przedszkola.

Wymaganie 6: Przedszkole wspomaga rozwój dzieci, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.

W przedszkolu rozpoznaje się potrzeby rozwojowe, możliwości psychofizyczne oraz sytuację społeczną wszystkich dzieci i na tej podstawie prowadzi się adekwatne działania. Przedszkole

współpracuje z różnymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i pomoc dzieciom. Prowadzi się działania antydyskryminacyjne, czego skutkiem jest to, że dzieci chętnie bawią się ze sobą

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony przedszkoli:

- Podejmowane działania są realizowane przez przedszkole we współpracy z różnymi instytucjami zewnętrznymi, które wspomagają rozwój psychofizyczny dzieci,
- Znajomość głównych założeń koncepcji placówki wśród rodziców jest powszechna.
- Dzieci aktywnie uczestniczą w zajęciach prowadzonych w przedszkolu dostosowanych do ich potrzeb i możliwości, a nauczyciele rozwijają ich aktywność poprzez stosowanie aktywizujących metod i stwarzanie przestrzeni do realizacji własnych inicjatyw.
- W przedszkolach systemowo rozpoznawany jest wszechstronny rozwój dzieci i ich sytuacji oraz udzielane jest adekwatne wsparcie do potrzeb i możliwości wychowanków.

Słabe strony przedszkoli:

- Dzieci mają mały wpływ na inicjonowanie zajęć edukacyjnych.
- Rzeczywisty udział rodziców w pracach nad głównymi założeniami pracy przedszkoli jest niewielki.
- Mała przestrzeń dla kreatywności dzieci podczas zajęć edukacyjnych, zgłaszania przez nie propozycji i inicjatyw.

Rekomendacje:

Wskazana jest realizacja doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli w zakresie:

- angażowania wszystkich rodziców w działania placówki, które realizują założenia pracy koncepcji,
- doskonalenia zasad i metod współpracy z ogółem rodziców, pozwalających na włączenie ich w pracę nad modyfikacją koncepcji placówki i działań ją realizujących,
- stwarzania jak najczęściej dzieciom sytuacji, które umożliwią im realizację własnych pomysłów i pozwolą na rozwijanie własnych inicjatyw i kreatywności,
- organizowania i rozpoznawania możliwości psychofizycznych oraz sytuacji społecznych każdego dziecka we współpracy z rodzicami, aby skutecznie wspomagać rozwój dzieci.
- rozwijania aktywności i odpowiedzialności przedszkolaków, tak aby zajęcia umożliwiały dzieciom dokonywanie wyborów, zgłaszanie własnych propozycji i samodzielne podejmowanie różnorodnych aktywności.

Analiza ilościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 9 szkołach podstawowych
w okresie IX - XI roku szkolnego 2015/ 2016

Lp.	Szkoła/placówka spełniania/nie spełnia wymagań				
	Nazwa wymagania	spełnia		nie spełnia	
		liczba	%	liczba	%
1.	Szkoła lub placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów				
2.	Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się - LKO	6	86	1	14
3.	Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej - MEN	2	100	0	0
4.	Uczniowie są aktywni				
5.	Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne				
6.	Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji – MEN	2	100	0	0
7.	Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych				
8.	Promowana jest wartość edukacji				
9.	Rodzice są partnerami szkoły lub placówki				
10.	Wykorzystywane są zasoby szkoły lub placówki oraz środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju				
11.	Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych - MEN	2	100	0	0
12.	Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi - LKO	7	100	0	0

Ewaluacja problemowa w szkołach podstawowych prowadzona była w zakresie trzech wymagań (3., 6., 11.) wskazanych przez MEN w 2 szkołach podstawowych i dwóch wymagań (2., 12.) wskazanych przez LKO w 7 szkołach podstawowych. Wszystkie badane szkoły wskazane przez MEN spełniają wymagania na poziomie podstawowym: *Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji i Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych.* Natomiast w 7 szkołach podstawowych wskazanych przez LKO badane były wymagania: *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się i Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi.* 1 z 7 ze szkół podstawowych nie spełnia wymagania na poziomie podstawowym, wymaganie (2.) *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się.*

Analiza jakościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych problemowych przeprowadzonych
w 9 szkołach podstawowych w okresie IX - XI roku szkolnego 2015/ 2016

Wymaganie 2: Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się - LKO

Procesy edukacyjne są spójne z najważniejszymi umiejętnościami opisanymi w podstawie programowej, a także uwzględniają zalecane warunki i sposoby realizacji ustalone dla danego przedmiotu nauczania, jednak nauczyciele rzadko na lekcjach kształtują umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.

Działania szkoły będące wynikiem wdrażania wniosków z monitorowania osiągnięć uczniów są częściowo skuteczne, o czym świadczą zróżnicowane wyniki ze sprawdzianów zewnętrznych z trzech ostatnich lat. Oferta zajęć zorganizowanych przez placówkę, które pozwalają na rozwijanie zainteresowań oraz wyrównywanie braków, jest wysoko oceniana przez uczniów i rodziców.

Wymaganie 3: Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej - MEN

Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, dzięki systematycznie prowadzonym diagnozom, monitorowaniu osiągnięć, rozpoznawaniu ich środowiska, dostosowywaniu wymagań do potrzeb i możliwości, rozwijaniu zdolności i zainteresowań oraz wspieraniu w sytuacji trudności. Dzieci wymagające specjalnej troski są objęte pomocą psychologiczno-pedagogiczną, uczęszczają na zajęcia: wyrównawcze, logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne, gimnastyki korekcyjnej, usprawniające grafomotorykę, rewalidacyjne i socjoterapeutyczne. Uczniowie poszerzają swoją wiedzę i zdolności w ramach kółek, zajęć klas sportowych. Realizowane są programy propagujące zdrowy styl życia.

Wymaganie 6: Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji – MEN

W szkole organizowane są zajęcia wspierające, rozwijające zainteresowania oraz zwiększające szanse uczniów mających trudności w nauce. Oferta zajęć pozalekcyjnych jest wysoko oceniana przez uczniów i ich rodziców, także w ich odczuciu wsparcie otrzymywane w szkole odpowiada ich potrzebom. W procesie nauczania stosowana jest indywidualizacja oraz elementy oceniania kształtującego. Uczniowie odnoszą sukcesy w konkursach przedmiotowych i artystycznych. W procesie nauczania stosowana jest indywidualizacja oraz elementy oceniania kształtującego. W szkole organizowane są zajęcia wspierające, rozwijające zainteresowania oraz zwiększające szanse uczniów mających trudności w nauce.

Wymaganie 12: Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi - LKO

Dyrektorzy zarządzając szkołami wspierają rozwój zawodowy nauczycieli, motywując ich do podejmowania różnych form doskonalenia zawodowego, przydatnych nauczycielom w pracy z uczniami. Wnioski z nadzoru pedagogicznego omawiane są z nauczycielami na radzie pedagogicznej i wykorzystywane do podejmowania działań mających na celu w szczególności wzrost efektów kształcenia. Współpracując z organem prowadzącym szkołę oraz z partnerami w środowisku lokalnym dyrektorzy dbają o zapewnienie dobrych

warunków do realizacji procesów wychowania, nauczania i uczenia się, co przyczynia się do wzrostu jakości pracy szkoły oraz sprzyja rozwojowi uczniów

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

- Procesy edukacyjne są spójne z najważniejszymi umiejętnościami opisanymi w podstawie programowej, a także uwzględniają zalecane warunki i sposoby realizacji ustalone dla danego przedmiotu nauczania, jednak nauczyciele rzadko na lekcjach kształtują umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.
- Zarządzanie szkołą przez dyrektora służy jej rozwojowi, co widoczne jest w sukcesywnym polepszaniu bazy lokalowo-dydaktycznej, poszerzaniu oferty edukacyjnej szkoły, dostosowanej do potrzeb uczniów, ścisłej współpracy ze środowiskiem lokalnym oraz stwarzaniu warunków do uzyskiwania przez kadrę pedagogiczną nowych kompetencji zawodowych.
- Dyrektorzy podejmują szereg działań, zapewniających szkole wspomaganie zewnętrzne, adekwatne do jej potrzeb, wykazując stałość i systematyczność, a ścisła współpraca, prowadzona z wieloma podmiotami środowiska lokalnego przynosi wymierne i obopólne korzyści stronom, które w niej uczestniczą (szkoła, uczniowie, partnerzy). Ponadto umożliwiają nauczycielom realizację działań, wynikających z najnowszej wiedzy z zakresu psychologii, pedagogiki i nauk pokrewnych, natomiast wzmocnienia wymaga sposób weryfikowania, monitorowania i wspierania wykorzystania tej wiedzy przez nauczycieli w praktycznym działaniu.
- Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową dzięki systematycznej analizie ich osiągnięć oraz formułowaniu wniosków i wdrażaniu wynikających z nich działań.
- Nauczyciele prowadzą diagnozy osiągnięć uczniów z poprzedniego etapu edukacyjnego, a także podejmują działania adekwatne do ich wyników.
- Nauczyciele monitorują osiągnięcia uczniów, uwzględniając ich możliwości rozwojowe, formułują i wdrażają wnioski z tych analiz.
- Szkoły podejmują szereg działań adekwatnych do rozpoznanych potrzeb i możliwości uczniów w ramach zajęć obowiązkowych, specjalistycznych i pozalekcyjnych, które rozwijają zainteresowania, wyrównują braki i cieszą zainteresowaniem wśród uczniów.
- Nauczyciele indywidualizacją proces nauczania, uwzględniając potrzeby i możliwości uczniów.
- Nauczyciele wykorzystują wiedzę dotyczącą sytuacji społecznej uczniów, wspierają ich w celu przezwyciężania problemów w nauce i zachowaniu.

Słabe strony:

- Brak powszechności działań nauczycieli w skutecznym planowaniu i organizacji procesów edukacyjnych sprzyjających uczeniu się, skutkuje brakiem motywacji ucznia do nauki oraz chęci pokonywania napotykanymi trudnościami.
- Niska systematyczność uwzględniania w planowaniu procesu lekcyjnego kryteriów, które pomogą uczniom poznać, czy osiągnęli sukces i spełnili stawiane przed nimi oczekiwania, przyczynia się do pogłębiania komunikowanej przez nich niewiedzy co dalej robić i w jakim kierunku podążać by ten sukces osiągnąć.
- Niewielki udział uczniów w procesie decyzyjnym dotyczącym organizacji i przebiegu zajęć, wpływa na ich niskie poczucie współdecydowania o organizacji procesów edukacyjnych

- Nauczyciele podejmują działania o nowatorskim charakterze, ale aktywność ich w tym zakresie wymaga ciągłego wzmacniania oraz większego wykorzystywania tego rodzaju działań bezpośrednio w procesie dydaktycznym.
- Nauczyciele rzadko na lekcjach kształtują umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.
- Ograniczony dostęp dla uczniów niepełnosprawnych do pomieszczeń szkolnych.
- Nauczyciele uwzględniają zalecane warunki i sposoby realizacji ustalone dla danego przedmiotu nauczania, jednak rzadko na lekcjach kształtują umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.
- Działania szkoły będące wynikiem wdrażania wniosków z monitorowania osiągnięć uczniów są częściowo skuteczne, o czym świadczą zróżnicowane wyniki ze sprawdzianów zewnętrznych z trzech ostatnich lat.
- W opinii części uczniów i rodziców wsparcie, jakie uzyskują od nauczycieli jest niewystarczające.

Rekomendacje:

Wskazana jest realizacja doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli w zakresie:

- planowania i organizowania procesów edukacyjnych sprzyjających uczeniu się, w taki sposób, aby uczniowie znali kryteria sukcesu, które przyczynią się do pogłębiania wiedzy i wskażą im, w jakim kierunku należy podążać by osiągnąć sukces,
- podejmowania działań o nowatorskim charakterze, które wymagają systematycznego i większego wykorzystywania w trakcie zajęć edukacyjnych,
- formułowania na podstawie sprawowanego nadzoru pedagogicznego wniosków, które w procesie zarządzania powinny mieć charakter systemowy i przyczyniać się do jakościowego rozwoju szkoły, z uwzględnieniem warunków dla uczniów niepełnosprawnych,
- wykorzystywania na zajęciach edukacyjnych nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, w celu uatrakcyjnienia lekcji i rozwijania umiejętności u uczniów,
- rozpoznawania możliwości psychofizycznych, potrzeb rozwojowych i sposobów uczenia się wszystkich uczniów.

Analiza ilościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 7 gimnazjach w okresie IX - XI roku szkolnego 2015/ 2016

Lp.	Szkoła/placówka spełniania/nie spełnia wymagań				
	Nazwa wymagania	spełnia		nie spełnia	
		liczba	%	liczba	%
1.	Szkoła lub placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów				
2.	Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się - LKO	1	20	4	80
3.	Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej - MEN	2	100	0	0
4.	Uczniowie są aktywni				
5.	Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne				
6.	Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji – MEN	2	100	0	0
7.	Nauczyciele współpracują w planowaniu				

	i realizowaniu procesów edukacyjnych				
8.	Promowana jest wartość edukacji				
9.	Rodzice są partnerami szkoły lub placówki				
10.	Wykorzystywane są zasoby szkoły lub placówki oraz środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju				
11.	Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych - MEN	2	100	0	0
12.	Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi - LKO	5	100	0	0

Ewaluacje problemowe w gimnazjach prowadzone były w zakresie trzech wymagań, wskazanych przez MEN (2 szkoły) oraz dwóch wymagań wskazanych przez LKO (5 szkół). Wymaganie *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się (2.)* spełnia na poziomie podstawowym tylko 1 z 5 badanych szkół. Natomiast wymaganie *Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi (12.)* spełniają wszystkie badane gimnazja (5 z 5). Tak samo wszystkie wymagania na poziomie podstawowym wskazane przez MEN spełniają badane szkoły *Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej (3.)*, *Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji (6.)*, *Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych (11.)*

Zdecydowanie najniższy jest poziom spełniania na poziomie podstawowym wymagania *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się (2.)*. Tylko w 1 gimnazjum wymaganie to zostało spełnione.

Analiza jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych problemowych przeprowadzonych w 7 gimnazjach w okresie IX - XI roku szkolnego 2015/ 2016

Wymaganie 2: Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się – LKO

W badanych gimnazjach nauczyciele kształtują i rozwijają umiejętność samodzielnego uczenia się przez uczniów, umożliwiają uczniom poznanie celów lekcji i stawianych wobec nich oczekiwań. Procesy edukacyjne na ogół są dostosowane do potrzeb uczniów, uwzględniają ich potrzeby rozwojowe i edukacyjne, jednak działania realizowane przez nauczycieli na lekcjach nie są powszechne. Nie jest też powszechna opinia uczniów i rodziców, że atmosfera, jaką w szkole tworzą nauczyciele i uczniowie, sprzyja uczeniu się. Większość nauczycieli ocenia uczniów zgodnie z przyjętymi zasadami, udziela im informacji zwrotnej i informuje o postępach w nauce, jednak nie wszyscy uczniowie dostrzegają te działania. W szkole stosuje się, adekwatne do zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych

uczniów, nowatorskie rozwiązania dydaktyczne i wychowawcze, wykraczające poza zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej. W realizacji procesu edukacyjnego, nauczyciele uwzględniają zdanie uczniów w zakresie form i metod pracy na lekcji i w domu oraz terminów sprawdzania wiadomości i umiejętności, tak by mogli osiągać założony sukces edukacyjny i mieli wpływ na to, czego się uczą. Ponadto uczniowie mają wysokie poczucie odpowiedzialności za własny rozwój. Działania nauczycieli w organizowaniu procesu edukacyjnego nie są powszechne w zakresie dbałości o to, aby informacja zwrotna, którą kierują do uczniów pokazywała: mocne strony jego pracy, co wymaga poprawy, czyli nad czym uczeń musi jeszcze popracować oraz wskazówki, jak należy to poprawić i w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej. Organizacja procesów edukacyjnych w zakresie powiązania różnych dziedzin wiedzy i nauczanych przedmiotów oraz działania z nich wynikające, nie są powszechnie stosowane i w nieznacznym stopniu wspomagają uczniów w lepszym zrozumieniu świata i funkcjonowaniu ich w społeczności lokalnej

Wymaganie 3: Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej - MEN

Szkoła realizuje podstawę programową z uwzględnieniem zalecanych warunków i sposobów jej realizacji, prowadzi diagnozy osiągnięć uczniów z poprzedniego etapu edukacyjnego i podejmuje adekwatne działania, które zdaniem uczniów przejawiają się przede wszystkim w osiągnięciach sportowych i konkursach przedmiotowych. Uczniowie, w czasie obserwowanych zajęć, wykonywali różnorodne zadania wykorzystując nabyte wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, choć rzadziej kształtowane jest myślenie matematyczne i umiejętność wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Szkoła monitoruje i analizuje osiągnięcia każdego ucznia, uwzględniając jego możliwości rozwojowe. Wdrażane wnioski z tych analiz przyczyniają się do sukcesów edukacyjnych uczniów.

Wymaganie 6: Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji – MEN

W szkole systematycznie rozpoznaje się potrzeby i możliwości uczniów oraz podejmuje adekwatne do nich działania, które pomagają przezwycięzać pojawiające się trudności. Podczas zajęć lekcyjnych indywidualizuje się proces edukacyjny. Uczniowie otrzymują wsparcie, które odpowiada ich potrzebom. Działania podejmowane w szkole pozwalają przezwycięzać pojawiające się trudności, a nauczyciele służą radą i wsparciem w sytuacjach trudnych.

Wymaganie 11: Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych – MEN

W szkole systemowo analizuje się wyniki sprawdzianu oraz wyniki po przeprowadzeniu ewaluacji wewnętrznej. Na podstawie tych analiz dyrekcja i nauczyciele formułują wnioski

i podejmują adekwatne do potrzeb działania. Szkoła monitoruje działania podjęte na podstawie wniosków z analizy wyników egzaminu gimnazjalnego oraz ewaluacji wewnętrznej i w razie potrzeby dokonuje modyfikacji tych działań. Podejmowane w szkole działania nie są oparte na wynikach badań zewnętrznych, ale opierają się na jednorodnym źródle. Szkoła systemowo monitoruje działania podjęte w oparciu o analizę wyników egzaminu gimnazjalnego i ewaluację wewnętrzną i w razie potrzeby dokonuje modyfikacji tych działań.

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

- Nauczyciele planując procesy edukacyjne, uwzględniają w nich zdiagnozowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne uczniów, motywują do aktywnego uczenia się,
- W szkołach podejmuje się działania mające charakter nowatorskich rozwiązań dydaktycznych i wychowawczych adekwatnie do zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych uczniów.
- Nauczyciele oceniają uczniów zgodnie z przyjętymi zasadami.
- Stosowane przez nauczycieli metody i formy pracy z uczniami przyczyniają się do osiągania przez gimnazjalistów sukcesów edukacyjnych.
- Systematyczne rozpoznawanie potrzeb i możliwości uczniów i podejmowane adekwatne do wniosków działania, pomagają uczniom przezwyciężać trudności w nauce, a rodzice uznają za wystarczające wsparcie, jakie otrzymują w szkole ich dzieci.

Słabe strony:

- Szkoła planuje i realizuje procesy edukacyjne zorientowane na rozwój uczniów, jednak podejmowane przez nauczycieli działania nie zawsze mają charakter powszechny.
- Opinia uczniów i rodziców nie jest powszechna, że atmosfera, jaką tworzą w szkole nauczyciele i uczniowie, sprzyja uczeniu się.
- Nauczyciele organizując procesy edukacyjne nie wykorzystują powiązanych informacji z różnych dziedzin wiedzy i nauczanych przedmiotów.
- Nauczyciele rzadko uwzględniają w planowaniu procesu lekcyjnego kryteria, które pomagają uczniom poznać, czy osiągnęli sukces i spełnili stawiane przed nimi oczekiwania, przyczynia się do pogłębiania często komunikowanej przez nich niewiedzy co dalej robić i w jakim kierunku podążać by ten sukces osiągnąć.
- Nauczyciele nie umożliwiają uczniom współdecydowania o przebiegu procesów edukacyjnych.
- Podejmowane w szkole działania nie są oparte na wynikach badań zewnętrznych, ale tylko na wynikach egzaminów próbnych i egzaminów gimnazjalnych.

Rekomendacje:

Wskazana jest realizacja doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli w zakresie:

- metod przekazywania informacji zwrotnej uczniom o postępach w nauce i wspierania w trudnych sytuacjach,
- stosowania metod i formy pracy sprzyjających uczeniu się oraz umożliwiania uczniom wpływania na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się,
- tworzenia uczniom możliwości uczenia się od siebie nawzajem przy wykorzystaniu aktywnych metod na lekcjach, na których uczniowie wykorzystują zdobytą wiedzę.

Analiza ilościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 2 ZSZ
w okresie IX - XI roku szkolnego 2015/ 2016

Lp.	Szkoła/placówka spełniania/nie spełnia wymagań				
	Nazwa wymagania	spełnia		nie spełnia	
		liczba	%	liczba	%
1.	Szkoła lub placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów				
2.	Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się -LKO	1	50	1	50
3.	Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej				
4.	Uczniowie są aktywni				
5.	Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne				
6.	Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji – MEN				
7.	Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych				
8.	Promowana jest wartość edukacji				
9.	Rodzice są partnerami szkoły lub placówki				
10.	Wykorzystywane są zasoby szkoły lub placówki oraz środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju				
11.	Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych				
12.	Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi - LKO	1	50	1	50

Ewaluacje problemowe w zasadniczych szkołach zawodowych prowadzone były w zakresie dwóch wymagań, wskazanych przez LKO (2 szkoły). Wymaganie *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się* (2.) spełnia na poziomie podstawowym 1 z 2 badanych szkół. Tak samo wymaganie *Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi* (12.) spełnia tylko 1 z 2 badanych szkół na poziomie podstawowym.

Analiza jakościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych problemowych przeprowadzonych
w 2 zasadniczych szkołach zawodowych w okresie IX - XI roku szkolnego 2015/ 2016

Wymaganie 2: Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się - LKO

Procesy edukacyjne są planowane i realizowane adekwatnie do potrzeb uczniów, co sprawia, iż uczniowie w jednej z badanej zasadniczej szkole zawodowej czują się odpowiedzialni za swój rozwój, identyfikują się ze szkołą, lubią ją i uczących w niej nauczycieli, dostrzegają możliwości rozwoju i z nich korzystają. Do rozwoju uczniów bezsprzecznie przyczynia się realizacja różnego rodzaju projektów finansowanych ze środków unijnych, spośród których część ma charakter nowatorski. Umożliwiają one kształtowanie umiejętności wykraczających poza podstawę programową i zdobywanie dodatkowych kwalifikacji przydatnych na rynku pracy. O skuteczności podejmowanych w szkole działań, w tym realizowanych w ramach projektów, świadczy poprawa wyników na egzaminie zawodowym, a także zdobywane przez uczniów i szkołę certyfikaty. Niemniej nowatorskie podejście do rozwoju zainteresowań uczniów i poszerzania ich kwalifikacji ogranicza się do zajęć pozalekcyjnych, nie jest widoczne podczas zajęć lekcyjnych. Na większości zajęć uczniowie są do aktywnego uczenia się i otrzymują odpowiednie wsparcie ze strony nauczycieli. Atmosfera nauki jest przyjazna, oparta na wzajemnym szacunku i sympatii. Powszechne są działania nauczycieli, dzięki którym uczniowie znają cele uczenia się, wiedzą czego powinni się nauczyć oraz w jaki sposób. Jest to możliwe dzięki kształtowaniu u uczniów umiejętności uczenia się poprzez stosowanie odpowiednich metod pracy oraz udzielanie informacji zwrotnej. Niemniej udzielanie pełnej informacji zwrotnej nie jest powszechne. Najczęściej nauczyciele koncentrują się na przekazywaniu informacji w odniesieniu do elementów wypowiedzi lub działania, które były nieprawidłowe, w mniejszym stopniu w odniesieniu do tych, które były prawidłowe. Organizacja i przebieg procesu uczenia się w szkole zależy przede wszystkim od nauczycieli. Uczniowie mogą go jedynie w pewnym stopniu modelować, chociaż mają poczucie uwzględniania ich opinii w tym zakresie. Uczniom stwarza się możliwość uczenia się od siebie nawzajem głównie poprzez organizowanie na lekcjach pracy w grupach lub parach, dyskusję na temat lekcji oraz obserwacje i analizę pracy kolegów, a także poprzez poszukiwanie powiązań pomiędzy tym czego się uczą, a różnymi dziedzinami wiedzy i własnymi doświadczeniami życiowymi. Niemniej pokazywanie tych związków nie jest powszechne wśród nauczycieli. Proces oceniania efektów działalności uczniów i ich osiągnięć odbywa się zgodnie z przyjętymi zasadami. Podobnie jak informacja zwrotna, motywuje ich do dalszej nauki.

Jednak nie wszystkie szkoły organizują w szkole procesy edukacyjne dostosowane do potrzeb uczniów, grup, czy też oddziałów, a podejmowane przez część nauczycieli próby uatrakcyjniania zajęć oraz dostosowania ich do możliwości młodzieży nie są powszechne. W 1 z 2 badanych szkół na ogólne zniechęcenie młodzieży wpływa nie tylko sam sposób prowadzenia lekcji, ale także niewłaściwa organizacja zajęć oraz uboga baza technodydaktyczna. Nauczyciele przedstawiają uczniom cele zajęć i stawiane im oczekiwania, rzadziej natomiast stwarzają sytuacje, w których uczniowie mogą formułować je samodzielnie. Skutkuje to niską świadomością celów uczenia się wśród uczniów oraz słabą znajomością stawianych wobec nich oczekiwań. Udzielanie informacji zwrotnej uczniom w badanej szkole nie jest działaniem powszechnym. Informacje, które uczniowie otrzymują od nauczycieli nie pomagają im w uczeniu się i planowaniu swojego rozwoju. Uczniowie mają poczucie, że ich osiągnięcia nie zawsze są oceniane zgodnie z przyjętymi zasadami.

Dodatkowo, działania podejmowane na zajęciach w wielu przypadkach nie motywują uczniów do aktywnego uczenia się. Uczniowie nie odczuwają też wystarczającego wsparcia nauczycieli w trudnych sytuacjach. Natomiast atmosfera panująca w szkole i na zajęciach w większości jest przyjazna, a nauczyciele raczej dobrze odnoszą się do uczniów. Niestety, relacje między uczniami nie zawsze bywają życzliwe. Należy tu również zauważyć, że w badanej zasadniczej szkole zawodowej nie podejmuje się działań z poziomu wysokiego badanego wymagania. Brak powszechności działań w zakresie kształtowania umiejętności uczenia się u uczniów, tworzenia uczniom możliwości uczenia się od siebie nawzajem. Nie jest również powszechna taka organizacja procesu edukacyjnego, która umożliwiałaby uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie. Ponadto, uczniowie nie mają wpływu na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się, chociaż częściowo czują się odpowiedzialni za własny rozwój.

Wymaganie 12: Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi - LKO

Działania zarządcze dyrektora są adekwatne do potrzeb szkoły i w większości skutecznie wpływają na tworzenie warunków wspierających uczenie się, wychowanie i nauczanie tylko w 1 z 2 szkół badanych. Na podstawie formułowanych wniosków z nadzoru pedagogicznego podejmowane są działania służące rozwojowi szkoły w jednej z badanych szkół. Nauczyciele powszechnie współpracują ze sobą oraz mają zapewnione warunki do pracy własnej i doskonalenia swoich umiejętności. Biorą udział w ewaluacji wewnętrznej, która prowadzona jest na poziomie całej szkoły. Udział wszystkich podmiotów w procesie podejmowania decyzji nie jest powszechny, rodzice i uczniowie nie mają wpływu na decyzje podejmowane w zakresie wychowawczym czy też edukacyjnym. 1 z 2 szkół zasadniczych współpracuje ściśle z różnymi podmiotami, działającymi w środowisku lokalnym, co sprzyja identyfikowaniu ich potrzeb i możliwości, a dyrektor podejmuje skuteczne działania w celu uzyskania użytecznego wsparcia szkoły w zakresie poprawy infrastruktury, naboru do szkoły gimnazjalistów, budowania oferty edukacyjnej adekwatnej do potrzeb lokalnego rynku pracy. Jednocześnie podejmuje działania wspierające nauczycieli w zakresie wykorzystania aktualnej wiedzy pedagogicznej i psychologicznej.

Jednak w szkole zawodowej nie zawsze widoczna jest dbałość o odpowiednie warunki dla procesów wychowania i uczenia się. Jak wynika z analizy ankiet dla nauczycieli połowa z nich uważa, że szkoła nie zapewnia możliwości korzystania z potrzebnych pomocy dydaktycznych, a prawie 2/3 nauczycieli sądzi, że nie mają w szkole warunków do pracy własnej. W szkole są formułowane wnioski z nadzoru pedagogicznego, jednak nie zawsze nauczyciele je znają. W 1 z 2 szkół nie istnieje system wdrażania wniosków, przez co nauczyciele nie zawsze podejmują działania wynikające ze wspólnych ustaleń rady pedagogicznej. Zarządzanie szkołą nie sprzyja zarówno pracy zespołowej nauczycieli, jak i ich doskonaleniu zawodowemu, gdyż podejmowane przez nauczycieli doksztalcanie nie jest zjawiskiem powszechnym. Świadomy udział w ewaluacji wewnętrznej dotyczy niewielkiej grupy nauczycieli, a ponadto trudności z określeniem swojej roli w ewaluacji wewnętrznej oraz obszarów badawczych wskazują na brak upowszechniania tej formy nadzoru na poziomie pracy całej szkoły. Szkoła podejmuje niektóre spośród działań, opisanych na poziomie wysokim, np. dyrektor szkoły realizuje szereg działań w celu pozyskiwaniu zewnętrznych zasobów służących rozwojowi uczniów. Należy tu jednak dodać, że w szkole nie podejmuje się niektórych działań z poziomu wysokiego badanego wymagania. Na przykład większość nauczycieli (25/34) oraz pracownicy niepedagogiczni nie mają poczucia wpływu na decyzje związane z zarządzaniem szkołą. Działania dyrektora w celu wspierania nauczycieli w wykorzystywaniu najnowszej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej nie są w pełni skuteczne, gdyż połowa nauczycieli odpowiadających

na otwarte pytanie ankietowe uważa, że nie zależy to od dyrektora tylko od ich własnej inicjatywy

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

- Nauczyciele przedstawiają uczniom cele zajęć i formułowane wobec nich oczekiwania, rzadziej stwarzają sytuacje, w których uczniowie mogą formułować je samodzielnie, lecz nie jest to działanie powszechne, co z kolei przekłada się na niską świadomość celów uczenia się wśród uczniów oraz słabą znajomość stawianych wobec nich oczekiwań przez nauczycieli.
- Procesy edukacyjne są planowane i realizowane adekwatnie do potrzeb uczniów, co ich rozwojowi. Powszechność działań nauczycieli w tym zakresie powoduje, iż uczniowie identyfikują się ze szkołą, lubią ją i uczących w niej nauczycieli, dostrzegają możliwości rozwoju i z nich korzystają.
- Na zajęciach uczniowie poznają cele uczenia się oraz wiedzę czego powinni się nauczyć.
- Nauczyciele powszechnie podejmują działania ukierunkowane na udzielanie uczniom informacji zwrotnej zawierającej odniesienia zarówno do elementów wypowiedzi klub działania, które były prawidłowe, choć częściej w odniesieniu do tych, które były nieprawidłowe. Sam proces oceniania odbywa się zgodnie z przyjętymi zasadami i motywuje uczniów do dalszej nauki.
- W szkole umożliwia się uczniom uczenie się od siebie nawzajem głównie poprzez organizowanie na lekcjach pracy w grupach lub parach, dyskusję na temat lekcji oraz obserwacje i analizę pracy kolegów.
- Adekwatne i skuteczne działania, podejmowane przez dyrektora, w zakresie zapewniania do realizacji procesów wychowania, nauczania i uczenia się, w tym współpraca ze środowiskiem lokalnym, sprzyjają zespołowej i indywidualnej pracy nauczycieli oraz przyczyniają się do rozwoju uczniów i wzrostu jakości pracy szkoły.

Słabe strony:

- Udzielanie informacji zwrotnej uczniom nie jest w szkole działaniem powszechnym. Informacje, które uczniowie otrzymują od nauczycieli nie pomagają im w uczeniu się i planowaniu swojego rozwoju. Uczniowie mają poczucie, że ich osiągnięcia nie zawsze są oceniane zgodnie z przyjętymi zasadami.
- Dyrektor, zarządzając szkołą, nie zawsze dba o jej celowy rozwój, a podejmowane przez niego działania nie są skuteczne w zapewnieniu wszystkim nauczycielom odpowiednich zasobów do pracy i rozwoju zawodowego.
- System zarządzania nie sprzyja pracy zespołowej nauczycieli, uczestnictwa nauczycieli i pracowników niepedagogicznych w podejmowaniu decyzji dotyczących życia szkoły, a brak upowszechnienia ewaluacji wewnętrznej jako formy nadzoru skutkuje niewielkim udziałem w niej nauczycieli.
- Działania dyrektora w celu wspierania nauczycieli w wykorzystywaniu najnowszej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej nie są w pełni skuteczne, co powoduje, że nauczyciele rzadko uczestniczą w formach doskonalenia zawodowego i nie podejmują w pracy z młodzieżą działań.
- Działania podejmowane na zajęciach w wielu przypadkach nie motywują uczniów do aktywnego uczenia się. Uczniowie nie odczuwają wystarczającego wsparcia nauczycieli w trudnych sytuacjach. Atmosfera panująca w szkole i na zajęciach w większości jest przyjazna, a nauczyciele raczej dobrze odnoszą się do uczniów. Natomiast relacje między uczniami nie zawsze bywają życzliwe.

- Kształtowanie umiejętności uczenia się u uczniów nie jest powszechne wśród nauczycieli w badanej szkole.
- Organizacja procesów edukacyjnych umożliwiających uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie nie jest wśród nauczycieli powszechna. Uczniowie nie mają wpływu na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się.

Rekomendacje:

Wskazana jest realizacja doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli w zakresie:

- prowadzenia analiz jakościowych wyników egzaminów zewnętrznych, w tym z wykorzystaniem metody Edukacyjnej Wartości Dodanej, formułowania wniosków i wykorzystywania ich do planowania adekwatnych działań ukierunkowanych na poprawę efektywności kształcenia;
- stosowania metod i form pracy na lekcji sprzyjających wzajemnemu uczeniu się uczniów od siebie, wyzwajających kreatywność oraz w pełni wykorzystujących potencjał uczniów i umożliwiających im wpływanie na przebieg zajęć;
- dostosowywania organizacji procesu lekcyjnego, metod i form pracy do zdiagnozowanych potrzeb uczniów, w tym indywidualizowania pracy z uczniem, w szczególności na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych;
- monitorowanie realizacji podstawy programowej w kontekście kształtowania umiejętności z wykorzystaniem zalecanych warunków i sposobów jej realizacji;
- stosowanie przez nauczycieli indywidualizacji podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych;
- realizację procesów edukacyjnych z wykorzystaniem metod stwarzających uczniom możliwość aktywnego uczenia się, w tym poprzez uczenie się od siebie wzajemnie oraz umożliwiających podejmowanie decyzji;
- udzielanie pełnej informacji zwrotnej uczniom na każdym etapie uczenia się.

Analiza ilościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 3 technikach w okresie IX - XI roku szkolnego 2015/ 2016

Lp.	Szkoła/placówka spełniania/nie spełnia wymagań				
	Nazwa wymagania	spełnia		nie spełnia	
		liczba	%	liczba	%
1.	Szkoła lub placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów				
2.	Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się -LKO	1	33	2	67
3.	Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej				
4.	Uczniowie są aktywni				
5.	Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne				
6.	Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji – MEN				
7.	Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych				
8.	Promowana jest wartość edukacji				
9.	Rodzice są partnerami szkoły lub placówki				
10.	Wykorzystywane są zasoby szkoły lub placówki oraz				

	środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju				
11.	Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych				
12.	Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi - LKO	2	67	1	33

Ewaluacje problemowe w technikach prowadzone były w zakresie dwóch wymagań, wskazanych przez LKO (3 szkoły). Wymaganie *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się* (2.) spełnia na poziomie podstawowym 1 z 3 badanych szkół. Natomiast wymaganie *Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi* (12.) spełniają na poziomie podstawowym 2 z 3 badanych techników.

**Analiza jakościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych problemowych przeprowadzonych
w 3 technikach w okresie IX - XI roku szkolnego 2015/ 2016**

Wymaganie 2: Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się – LKO

W 1 z badanych technikach procesy edukacyjne są planowane i realizowane adekwatnie do potrzeb uczniów, co sprawia, iż uczniowie czują się odpowiedzialni za swój rozwój, identyfikują się ze szkołą, lubią ją i uczących w niej nauczycieli, dostrzegają możliwości rozwoju i z nich korzystają. Do rozwoju uczniów bezsprzecznie przyczynia się realizacja różnego rodzaju projektów finansowanych ze środków unijnych, spośród których część ma charakter nowatorski. Umożliwiają one kształtowanie umiejętności wykraczających poza podstawę programową i zdobywanie dodatkowych kwalifikacji przydatnych na rynku pracy. O skuteczności podejmowanych w szkole działań, w tym realizowanych w ramach projektów świadczy poprawa wyników na egzaminie maturalnym oraz egzaminie zawodowym, a także zdobywane przez uczniów i szkołę certyfikaty. Niemniej nowatorskie podejście do rozwoju zainteresowań uczniów i poszerzania ich kwalifikacji ogranicza się do zajęć pozalekcyjnych, nie jest widoczne podczas zajęć lekcyjnych. Na większości zajęć uczniowie są zmotywowani do aktywnego uczenia się i otrzymują odpowiednie wsparcie ze strony nauczycieli. Atmosfera nauki jest przyjazna, oparta na wzajemnym szacunku i sympatii. Powszechne są działania nauczycieli, dzięki którym uczniowie znają cele uczenia się, wiedzą czego powinni się nauczyć oraz w jaki sposób. Jest to możliwe dzięki kształtowaniu u uczniów umiejętności uczenia się poprzez stosowanie odpowiednich metod pracy oraz udzielanie informacji zwrotnej. Niemniej udzielanie pełnej informacji zwrotnej nie jest powszechne. Najczęściej nauczyciele koncentrują się na przekazywaniu informacji w odniesieniu do elementów wypowiedzi lub działania, które były nieprawidłowe, w mniejszym stopniu w odniesieniu do tych, które były prawidłowe. Organizacja i przebieg procesu uczenia się w szkole zależy przede wszystkim od nauczycieli. Uczniowie mogą go jedynie w pewnym stopniu modelować, chociaż mają poczucie uwzględniania ich opinii w tym zakresie. Uczniom stwarza się możliwość uczenia się od siebie nawzajem głównie poprzez organizowanie na lekcjach pracy w grupach lub parach, dyskusję na temat lekcji oraz

obserwacje i analizę pracy kolegów, a także poprzez poszukiwanie powiązań pomiędzy tym czego się uczą a różnymi dziedzinami wiedzy i własnymi doświadczeniami życiowymi. Niemniej pokazywanie tych związków nie jest powszechne wśród nauczycieli. Proces oceniania efektów działalności uczniów i ich osiągnięć odbywa się zgodnie z przyjętymi zasadami i, podobnie jak informacja zwrotna, motywuje ich do dalszej nauki.

Natomiast w 2 technikach procesy edukacyjne nie w pełni dostosowane są do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów. Nie jest powszechnym działaniem nauczycieli kształtowanie i rozwijanie umiejętności samodzielnego uczenia się. Nie wszyscy nauczyciele przedstawiają cele lekcji, formułują wobec uczniów oczekiwania, chociaż uczniowie wiedzą, czego i w jakim celu mają się uczyć. Na ogół nauczyciele oceniają uczniów zgodnie z przyjętymi zasadami, jednak nie wszyscy rozmawiają z nimi o postępach i sposobach radzenia sobie w nauce. W opinii społeczności szkolnej atmosfera w szkole sprzyja uczeniu się, jednak działania nauczycieli w małym stopniu wspierają i motywują uczniów do aktywnej pracy. Mimo to większość uczniów czuje się odpowiedzialna za własny rozwój, co świadczy o skuteczności działań nauczycieli w tym zakresie. Nauczyciele uwzględniają opinie uczniów w zakresie wyboru terminów prac pisemnych, treści zadań domowych, jednak uczniowie mają nieznaczny wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. W małym zakresie nauczyciele tworzą uczniom warunki i możliwości uczenia się od siebie nawzajem np. poprzez prace w parach i grupach, wymyślanie zadań przez uczniów i wzajemną ocenę swoich prac. Nie jest też powszechnym działaniem powiązanie różnych dziedzin wiedzy i odwoływanie się do sytuacji w kraju, czy na świecie. W szkole stosuje się adekwatnie do zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych uczniów, nowatorskie rozwiązania dydaktyczne i programy wykraczające poza zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej.

Wymaganie 12: Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi - LKO

W 2 badanych szkołach działania zarządcze dyrektora są adekwatne do potrzeb szkoły i w większości skutecznie wpływają na tworzenie warunków wspierających uczenie się, wychowanie i nauczanie. Na podstawie formułowanych wniosków z nadzoru pedagogicznego podejmowane są działania służące rozwojowi szkoły. Nauczyciele powszechnie współpracują ze sobą oraz mają zapewnione warunki do pracy własnej i doskonalenia swoich umiejętności. Biorą udział w ewaluacji wewnętrznej, która prowadzona jest na poziomie całej szkoły. Udział wszystkich podmiotów w procesie podejmowania decyzji nie jest powszechny, rodzice i uczniowie nie mają wpływu na decyzje podejmowane w zakresie wychowawczym czy też edukacyjnym. Szkoła współpracuje ściśle z różnymi podmiotami, działającymi w środowisku lokalnym, co sprzyja identyfikowaniu ich potrzeb i możliwości. Dyrektor podejmuje skuteczne działania w celu uzyskania użytecznego wsparcia szkoły w zakresie poprawy infrastruktury, naboru do szkoły gimnazjalistów, budowania oferty edukacyjnej adekwatnej do potrzeb lokalnego rynku pracy. Jednocześnie podejmuje działania wspierające nauczycieli w zakresie wykorzystania aktualnej wiedzy pedagogicznej i psychologicznej. Natomiast w 1 z 2 szkołach zarządzanie szkołą nie sprzyja zarówno pracy zespołowej nauczycieli, jak i ich doskonaleniu zawodowemu, gdyż podejmowane przez nauczycieli doksztalcenie nie jest zjawiskiem powszechnym. Świadomy udział w ewaluacji wewnętrznej dotyczy niewielkiej grupy nauczycieli, a ponadto trudności z określeniem swojej roli w ewaluacji wewnętrznej oraz obszarów badawczych wskazują na brak upowszechniania tej formy nadzoru na poziomie pracy całej szkoły. Wprawdzie w szkole są formułowane i wdrażane wnioski z nadzoru pedagogicznego, jednakże nie zawsze służą organizacji pracy i efektywności kształcenia. Szkoła podejmuje niektóre spośród działań, opisanych na poziomie wysokim, np. dyrektor szkoły realizuje szereg działań w celu pozyskiwaniu zewnętrznych zasobów służących rozwojowi uczniów. Należy tu jednak dodać, że w szkole

nie podejmuje się niektórych działań z poziomu wysokiego badanego wymagania. Na przykład większość nauczycieli (25/34) oraz pracownicy niepedagogiczni nie mają poczucia wpływu na decyzje związane z zarządzaniem placówką. Działania dyrektora w celu wspierania nauczycieli w wykorzystywaniu najnowszej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej, nie są w pełni skuteczne, gdyż połowa nauczycieli odpowiadających na otwarte pytanie ankietowe uważa, że nie zależy to od dyrektora tylko od ich własnej inicjatywy.

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

- Atmosfera sprzyja procesowi uczenia się.
- Dostosowanie oferty zajęć edukacyjnych do potrzeb uczniów.
- Dzięki precyzowanym przez nauczycieli celom uczenia się, oczekiwaniom wobec uczniów, doborowi odpowiednich metod pracy oraz udzielaniu informacji na temat efektów ich pracy, uczniowie w większości wiedzą dlaczego i czego powinni się nauczyć oraz w jaki sposób.
- Adekwatne i skuteczne działania, podejmowane przez dyrektora, w zakresie zapewniania dobrych warunków do realizacji procesów wychowania, nauczania i uczenia się, w tym współpraca ze środowiskiem lokalnym, sprzyjają zespołowej i indywidualnej pracy nauczycieli oraz przyczyniają się do rozwoju uczniów i wzrostu jakości pracy szkoły.
- Dobra współpraca ze środowiskiem lokalnym.
- Zarządzanie szkołą ukierunkowane na zapewnianie warunków wspierających proces wychowania, uczenia się i nauczania, między innymi poprzez dbałość o specjalistyczne wyposażenie dydaktyczne w pracowniach nauczanego zawodu, a także skuteczne pozyskiwanie zasobów zewnętrznych, przyczynia się do rozwoju wiedzy i umiejętności uczniów i ich zainteresowań oraz wzrostu jakości pracy szkoły.

Słabe strony:

- Organizacja procesów edukacyjnych nie jest dostosowana do potrzeb i możliwości uczniów.
- Mała atrakcyjność zajęć lekcyjnych.
- Niestosowanie przez nauczycieli informacji zwrotnej.
- Mały wpływ uczniów na sposób i przebieg procesu uczenia się.
- Mała skuteczność podejmowanych działań dydaktyczno-wychowawczych.
- Dyrektor, zarządzając szkołą, nie zawsze dba o jej celowy rozwój, a podejmowane przez niego działania nie są skuteczne w zapewnieniu wszystkim nauczycielom odpowiednich zasobów do pracy i rozwoju zawodowego.
- System zarządzania nie sprzyja pracy zespołowej nauczycieli, uczestnictwie nauczycieli i pracowników niepedagogicznych w podejmowaniu decyzji dotyczących życia szkoły, a brak upowszechnienia ewaluacji wewnętrznej jako formy nadzoru skutkuje niewielkim udziałem w niej nauczycieli.

Rekomendacje:

Wskazana jest realizacja doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli w zakresie:

- stosowanie metod i form pracy na lekcjach sprzyjających uczeniu się uczniów umożliwiających im wpływanie na przebieg zajęć;
- stosowania różnych sposobów motywowania uczniów do uczenia się, udzielania informacji zwrotnej uczniom;
- udzielanie pełnej informacji zwrotnej na każdym etapie uczenia się.;
- planowania i przeprowadzania ewaluacji wewnętrznej;
- organizowanie form doskonalenia zawodowego adekwatnie do potrzeb szkoły i uczniów.

Analiza ilościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 4 liceach ogólnokształcących
w okresie IX – XI roku szkolnego 2015/ 2016

Lp.	Szkoła/placówka spełniania/nie spełnia wymagań				
	Nazwa wymagania	spełnia		nie spełnia	
		liczba	%	liczba	%
1.	Szkoła lub placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów				
2.	Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się –LKO	2	50	2	50
3.	Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej				
4.	Uczniowie są aktywni				
5.	Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne				
6.	Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji – MEN				
7.	Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych				
8.	Promowana jest wartość edukacji				
9.	Rodzice są partnerami szkoły lub placówki				
10.	Wykorzystywane są zasoby szkoły lub placówki oraz środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju				
11.	Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych				
12.	Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi – LKO	4	100	0	0

Ewaluacje problemowe w liceach ogólnokształcących, tak jak w zasadniczych szkołach zawodowych i technikach prowadzone były w zakresie dwóch wymagań, wskazanych przez LKO (4 licea ogólnokształcące). Wymaganie *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się (2.)* spełnia na poziomie podstawowym 2 z 4 badanych szkół. Natomiast wszystkie licea ogólnokształcące spełniają wymaganie na poziomie podstawowym *Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi (12.)*.

Analiza jakościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych problemowych przeprowadzonych
w 4 liceach ogólnokształcących w okresie IX - XI roku szkolnego 2015/ 2016

Wymaganie 2: Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się – LKO

W 2 z 4 badanych liceach ogólnokształcących nauczyciele stosują różne metody pracy dostosowane do potrzeb ucznia, grupy i oddziału, zwracają uwagę na to, czy uczniowie zrozumieli zagadnienia omawiane na zajęciach, a w mniejszym stopniu do zainteresowania ich tematem. Uczniowie są przez nauczycieli powszechnie motywowani do aktywnego

uczenia się poprzez zapoznawanie ze stawianymi przed nimi celami i formułowanymi wobec nich oczekiwaniami, jednak niewielka grupa uczniów odkrywa cele samodzielnie. Nauczyciele powszechnie stosują ocenianie zgodne przyjętymi zasadami, przez co pomagają uczniom się uczyć. Zasady oceniania są uczniom znane, ale część uczniów sygnalizuje, że nauczyciele nie prowadzą z nimi rozmów na temat ich mocnych stron, postępów w nauce, jak sobie radzić z trudnościami, a więc nie otrzymują w szkole pomocy w zakresie planowania indywidualnego rozwoju. Na tworzenie atmosfery sprzyjającej uczeniu się skutecznie wpływają wszyscy członkowie społeczności szkolnej. Nauczyciele powszechnie podejmują działania motywujące do aktywnego uczenia się poprzez tworzenie ładu wewnętrznego, stosowanie różnych strategii sprawdzających aktywność i skupienie uczniów oraz budowanie w nich poczucia bycia wspieranym. Także rozwijają umiejętność uczenia się poprzez tworzenie sytuacji problemowych, kształtowanie umiejętności myślenia, korzystania ze źródeł informacji, poznanie i stosowanie technik organizacji materiału.

Natomiast w 2 badanych liceach ogólnokształcących procesy edukacyjne nie w pełni dostosowane do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów. Nie wszyscy nauczyciele przedstawiają cele lekcji, formułują wobec uczniów oczekiwania, chociaż uczniowie wiedza, czego i w jakim celu mają się uczyć. Na ogół nauczyciele oceniają uczniów zgodnie z przyjętymi zasadami, jednak nie wszyscy rozmawiają z nimi o postępach i sposobach radzenia sobie w nauce. W opinii większości szkolnej atmosfera w szkole sprzyja uczeniu się, większość nauczycieli kształtuje u uczniów samodzielne uczenie się, wspiera i motywuje uczniów do aktywnej pracy. Większość uczniów czuje się odpowiedzialna za własny rozwój, co świadczy o skuteczności działań nauczycieli w tym zakresie. Większość uczniów potwierdza, że ma wpływ na wybór terminów prac pisemnych, treści zadań domowych. Jednak uczniowie mają nieznaczny wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. W małym zakresie nauczyciele tworzą uczniom warunki i możliwości uczenia się od siebie nawzajem się. poprzez prace w parach i grupach, wymyślanie zadań przez uczniów i wzajemna ocenę swoich prac. Nie jest też powszechnym działaniem powiązanie różnych dziedzin wiedzy i odwoływanie się do sytuacji w kraju, czy na świecie.

Wymaganie 12: Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi – LKO

W badanych szkołach w procesie zarządzania szkołą uczestniczą zarówno nauczyciele, jak również pracownicy niepedagogiczni oraz uczniowie i rodzice. Dyrektor podejmuje skuteczne działania w celu zapewnienia placówce wsparcia zewnętrznych instytucji i organizacji, co sprawia, że szkoła zapewnia optymalne warunki dla procesu kształcenia i wychowania. Nauczyciele współpracują ze sobą, m.in. w zakresie doskonalenia, prowadzenia ewaluacji wewnętrznej oraz systemowego wdrażania działań wynikających ze wspólnie sformułowanych wniosków. Formułowane i wdrażane wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego przyczyniają się do wzrostu jakości pracy szkoły, w tym efektywności nauczania, uczenia się oraz poprawy bezpieczeństwa uczniów. Styl zarządzania szkołą sprzyja powszechnemu udziałowi nauczycieli i pracowników niepedagogicznych oraz rodziców i uczniów w procesie podejmowania decyzji dotyczących funkcjonowania szkoły.

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

- Procesy edukacyjne są dostosowane do potrzeb uczniów oraz uwzględniają ich potrzeby rozwojowe i edukacyjne.

- Wzajemne relacje między nauczycielami i uczniami są przyjazne, opierają się na szacunku i sympatii, uczniowie nie obawiają się popełniać błędów, mają poczucie sprawiedliwego traktowania, co sprawia, że atmosfera podczas zajęć sprzyja uczeniu się.
- Zajęcia w szkole są atrakcyjne, uczniowie mają możliwość zdobywania nowych doświadczeń dzięki podejmowaniu przez nauczycieli wielu nowatorskich działań.
- Nauczyciele realizują nowatorskie rozwiązania dydaktyczne i wychowawcze, nowe programy.
- Atmosfera, jaką w szkole tworzą nauczyciele i uczniowie sprzyja uczeniu się.
- Dyrektorzy zapewniają nauczycielom warunki do rozwoju zawodowego.
- Dyrektorzy organizują ewaluację wewnętrzną z udziałem nauczycieli, jednak nie ze wszystkimi, powołując zespoły ds. ewaluacji.
- Organizacja pracy szkoły umożliwia nauczycielom pracę indywidualną i zespołową.
- Rodzice i uczniowie biorą udział w procesie podejmowania decyzji dotyczących funkcjonowania szkoły.

Słabe strony:

- Planowanie i realizacja procesów edukacyjnych, w tym stosowane przez nauczycieli metody i formy pracy na większości prowadzonych zajęć nie dostosowane w pełni adekwatnie do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów, przez co nie sprzyjają procesowi uczenia się.
- Niestosowanie przez większość nauczycieli podczas oceniania informacji zwrotnej,
- W małym stopniu motywuje się uczniów do angażowania w proces edukacyjny i osiągnięcia lepszych efektów w nauce.
- Młodzież ma niewielki wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się, który w większości dotyczy ustalania terminów prac pisemnych oraz treści zadań domowych, co nie zachęca uczniów do aktywnego udziału w lekcjach i wpływa na ich niskie poczucie współdecydowania o organizacji procesów edukacyjnych.
- Nauczyciele nie podejmują powszechnie działań umożliwiających uczniom wpływanie na organizację i przebieg lekcji oraz wzajemne uczenie się, co powoduje, że tylko część uczniów jest aktywnym uczestnikiem proces edukacyjnego
- Organizacja procesów edukacyjnych w zakresie powiązania różnych dziedzin oraz działania z nich wynikające nie są powszechnie stosowane i w nieznacznym stopniu wspomagają uczniów w lepszym zrozumieniu świata i funkcjonowaniu ich w społeczności lokalnej.
- Zarządzanie szkołą umożliwia nauczycielom podnoszenie kompetencji zawodowych, jednak formy doskonalenia zawodowego wybierane przez nauczycieli w małym stopniu dotyczą planowania, organizowania i realizowania procesów edukacyjnych, co wpływa na ich efektywność.

Rekomendacje:

Wskazana jest realizacja doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli w zakresie:

- stosowania metod i form pracy na lekcjach sprzyjających uczeniu się uczniów umożliwiających im wpływanie na przebieg zajęć,
- stosowania różnych sposobów motywowania uczniów do uczenia się,
- udzielanie pełnej informacji zwrotnej na każdym etapie uczenia się,
- organizowanie form doskonalenia zawodowego adekwatnych do potrzeb szkoły i uczniów,
- wykorzystywania wiedzy aktualnej wiedzy z zakresu pedagogiki, psychologii i nauk pokrewnych.

Analiza ilościowa
przeprowadzonych kontroli przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego
w okresach: IX-XI roku szkolnego 2015/2016

Temat kontroli*	Plan	Przeprowadzone kontrole planowe									
		IX-XI		XII-II		III-V		VI-VIII		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	27	27	100							27	100
2.	37	-	-							0	0
3.	3	3	100							3	100
4.	6	-	-							0	0
5.	4	-	-							0	0
6.	31	-	-							0	0
Razem:	108	30	100							30	27,8

*Temat kontroli, przewidzianej w planie nadzoru pedagogicznego Lubuskiego Kuratora Oświaty:

1. Zgodność zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami.
2. Zgodność z przepisami prawa przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych.
3. Zgodność funkcjonowania placówek niepublicznych z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach.
4. Zgodność z przepisami prawa wydawania orzeczeń i opinii przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.
5. Realizacja kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych oraz prowadzenie dokumentacji kształcenia zgodnie z przepisami prawa oświatowego.
6. Prawdopodobieństwo organizacji pracy świetlicy szkolnej.

Analiza jakościowa
wyników kontroli przewidzianych planie nadzoru pedagogicznego przeprowadzonych
w okresie IX-XI roku szkolnego 2015/2016

Temat kontroli	Typ szkoły lub placówki	Liczba zaleceń
Zgodność zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami.	publiczne przedszkole	0
	publiczne liceum ogólnokształcące	0
	publiczny specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy	0
	publiczny młodzieżowy dom kultury	0
	niepubliczna szkoła podstawowa	0
	niepubliczne gimnazjum	0
	niepubliczne liceum ogólnokształcące	0
	niepubliczna bursa	0

Kontrole przeprowadzono w okresie od 29 września do 12 listopada 2015 r.

Kontrole zostały przeprowadzone w:

- 13 publicznych przedszkolach,
- 1 niepublicznej szkole podstawowej,
- 3 niepublicznych gimnazjach,
- 7 liceach ogólnokształcących, w tym w 2 niepublicznych,

- 1 niepublicznej bursie,
  - 1 publicznym ośrodku szkolno-wychowawczym,
  - 1 publicznym młodzieżowym domu kultury.
- Kontrolą objęto 186 nauczycieli.

1. Wnioski:

1. Wszyscy skontrolowani nauczyciele posiadają odpowiedni poziom wykształcenia w danym typie szkoły lub placówki.
2. 100% skontrolowanych nauczycieli posiada przygotowanie merytoryczne do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć.
3. Każdy skontrolowany nauczyciel posiada przygotowanie pedagogiczne.

Temat kontroli	Typ szkoły lub placówki	Liczba zaleceń
Zgodność funkcjonowania placówek niepublicznych z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach.	niepubliczne ośrodki umożliwiające dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego oraz obowiązku szkolnego i obowiązku nauki	0

Kontrole przeprowadzono w okresie od 2 do 26 listopada 2015 r.

Kontrole zostały przeprowadzone we wszystkich niepublicznych ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego oraz obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

Wnioski:

1. Niepubliczne ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze organizują i udzielają wychowankom pomocy psychologicznej w formach, o których mowa w przepisach w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
2. Podstawową formą organizacyjną pracy z wychowankami jest grupa wychowawcza.
3. Grupą wychowawczą opiekuje się wychowawca grupy wychowawczej.
4. Wychowawcy grup wychowawczych realizują z wychowankami indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne.
5. Wychowankami są dzieci i młodzież w wieku od 3 do 25 roku życia.

6. Skontrolowane niepubliczne ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze zapewniają wychowankom z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, prowadzonych indywidualnie lub w zespołach, zajęciach terapeutycznych i usprawniających ruchowo, dostosowanych do potrzeb wychowanków, oraz w zajęciach rekreacyjnych.
7. Skontrolowane niepubliczne ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze prowadzą działalność przez cały rok szkolny, z wyjątkiem sobót i dni ustawowo wolnych od pracy, jako placówka, w której przewidziane są ferie szkolne.
8. Czas pracy tych ośrodków wynosi nie mniej niż 8 godzin dziennie.
9. Czas pracy i organizacja zajęć zostały określone przez dyrektorów skontrolowanych niepublicznych ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych w uzgodnieniu z organem prowadzącym dany ośrodek.
10. W grupie wychowawczej liczba wychowanków z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim nie jest wyższa niż 4. W przypadku wychowanków z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi nie przekracza 8, z tym, że w przypadku, gdy jedną z niepełnosprawności jest autyzm, w tym zespół Aspergera, liczba wychowanków w grupie wychowawczej nie przekracza 4.
11. Do każdej grupy wychowawczej została zatrudniona pomoc wychowawcy.

**Analiza ilościowa
kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych w okresie
od 1 września 2015 r. do 30 listopada 2015 r.**

Liczba kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych na wniosek:	Przeprowadzone kontrole w trybie działań doraźnych				
	IX-XI	XII-II	III-V	VI-VIII	Ogółem
Ministra Edukacji Narodowej	4				4
Rzecznika Praw Dziecka					
Kuratora Oświaty	65				65
Prokuratury					
Rzecznika Praw Obywatelskich					
Organu prowadzącego	1				1
Rodziców	47				47
Nauczycieli					
Uczniów	1				1
Innych podmiotów	3				3
Razem	121				121

Analiza ilościowa
kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych w okresie
od 1 września 2015 r. do 30 listopada 2015 r.

Liczba kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych w:	Przeprowadzone kontrole w trybie działań doraźnych				
	IX-XI	XII-II	III-V	VI-VIII	Ogółem
Przedszkolach	11				11
Szkołach podstawowych	59				59
Gimnazjach	34				34
Liceach ogólnokształcących	2				2
Technikach	2				2
Zasadniczych szkołach zawodowych	2				2
Szkołach policealnych					
SOSW	5				5
PPP					
Inne	6				6
Razem	121				121

Analiza jakościowa wyników kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych
w okresie od 1 września 2015 r. do 30 listopada 2015 r.

Obszar wg kategorii MEN	Typ szkoły lub placówki										Liczba zaleceń
	P	SP	G	L O	T	Z S Z	S P O L	SO S W	P P P	I N N E	
Zgodność zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami	1	-	1	-	-	1	-	-	-	2	5
Realizacja podstaw programowych i ramowych planów nauczania	2	8	4	-	-	1	-	-	-	1	16
Przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz prowadzenia egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego i obowiązku nauki	-	38	24	-	-	-	-	-	-	-	62
Przestrzeganie statutu szkoły lub placówki	10	2	1	-	-	-	-	-	-	-	13
Przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia	-	9	6	-	-	-	-	-	-	-	15
Zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki	2	13	2	-	-	1	-	-	-	-	18
Przestrzeganie przez szkołę niepubliczną przepisów art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty											
Inne	3	19	10	-	-	1	-	10	-	1	44
RAZEM	18	89	48	-	-	4	-	10	-	4	173

Wyniki kontroli wskazują na konieczność podjęcia przez dyrektora szkoły działań zmierzających do poprawy jakości pracy szkoły w zakresie:

- 1) zapewniania przez dyrektora szkoły lub placówki bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w szkole lub placówce,
- 2) stosowania zgodnych z prawem zapisów w statucie oraz ich przestrzegania,
- 3) sprawowania nadzoru pedagogicznego nad realizacją przez nauczycieli podstawy programowej kształcenia ogólnego.